

(กสม. แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ ครั้งที่ 7/2568)

กสม. ชี้กรณีผู้ประกอบการกีดกันกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไ้ยจากงานบริการนักท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะ เป็นการละเมิดสิทธิฯ

- หารื้อหน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำและภัยพิบัติ ถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหา
- หนุนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) ผลักดันการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิผู้สูงอายุ

วันศุกร์ที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568 เวลา 10.30 น. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และนายจุมพล ขุนอ่อน ที่ปรึกษาสำนักงาน กสม. แลงข่าวเด่นประจำสัปดาห์ครั้งที่ 7/2568 โดยมี 3 วาระสำคัญ ดังนี้

1. กสม. ชี้กรณีผู้ประกอบการกีดกันกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไ้ยจากงานบริการนักท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะเป็นการละเมิดสิทธิฯ เนะอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และสำนักงานเจ้าท่าสตูล แก้ไขปัญหา

นายสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เผยว่า คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนจากชมรมเรือหางยาวชาวเลอุรักลาไ้ยเกาะหลีเป๊ะ (ผู้ร้อง) เมื่อเดือนมีนาคม 2565 ระบุว่า สมาชิกเรือหางยาว 210 ลำ ในพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล ไม่สามารถประกอบอาชีพรับส่งนักท่องเที่ยวจากเรือสปีดโบตไปยังหน้าชายหาดรอบเกาะหลีเป๊ะตามเดิมได้ เนื่องจากสมาคมผู้ประกอบการหลีเป๊ะ (ผู้ถูกร้อง) ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงที่เคยจ้างวานให้สมาชิกชมรมเรือหางยาวฯ บริการนักท่องเที่ยวโดยการขนกระเป๋าสัมภาระขึ้นจากเรือ ส่งผลให้ผู้ร้องเดือดร้อนจากการสูญเสียรายได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า เรือสปีดโบตของสมาคมผู้ประกอบการหลีเป๊ะได้ลักลอบเข้าจอดบริเวณหน้าชายหาดโดยไม่ผ่านทวนจิกซอร์ลอยน้ำ ทำให้ปะการังแตกหักและพัดพื้นทรายในทะเลหายไป ผู้ร้องจึงได้เสนอให้อุทยานแห่งชาติตะรุเตา และสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูลแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยห้ามเรือสปีดโบตเข้ารับส่งนักท่องเที่ยวบริเวณหน้าชายหาด และขอให้ผู้ร้องได้กลับมาทำงานบริการนักท่องเที่ยวเช่นเดิม เพื่อให้สมาชิกชมรมซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไ้ย มีส่วนแบ่งรายได้จากการท่องเที่ยวบนเกาะหลีเป๊ะอย่างเป็นธรรม

กสม. ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย หลักกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 40 บัญญัติรับรองเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพื่งเท่าที่จำเป็นหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น มาตรา 43 (2) ได้รับรองให้บุคคลและชุมชนมีสิทธิจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมาตรา 70 บัญญัติให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุขไม่ถูกรบกวน อันสอดคล้องตามมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2553 ที่เห็นชอบหลักการแนวนโยบายในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์เกาะหลีเป๊ะ มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่า อยู่อาศัยมาตั้งแต่ปี 2452 ก่อนการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ ส่งผลให้พื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำกิน ถูกจำกัดลง ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ทำประมงได้น้อยลง ต้องหันมาประกอบอาชีพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยในช่วงแรกได้ใช้เรือหางยาวรับส่งนักท่องเที่ยวจากโป๊ะกลางทะเล ขึ้นบนเกาะ และบริการนำนักท่องเที่ยวดำน้ำชมปะการังตามเกาะต่าง ๆ ต่อมาเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2559 ผู้ร้องและสมาคมผู้ประกอบการหลีเป๊ะ ได้ทำข้อตกลงร่วมกันในการแบ่งรายได้โดยให้ผู้ร้องบริการ ยกกระเปาะและสัมภาระของนักท่องเที่ยวขึ้นจากเรือที่มาจอดเทียบบริเวณทูนจิกชอว์ลอยน้ำเทียบ หน้าชายหาด แต่หลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 สมาคมผู้ประกอบการหลีเป๊ะได้ยกเลิกข้อตกลงดังกล่าวโดยไม่ให้สมาชิกของผู้ร้องบริการยกกระเปาะและสัมภาระของนักท่องเที่ยวอีก

กสม. เห็นว่า อุทยานแห่งชาติตะรุเตา มีหน้าที่คุ้มครอง บำรุง ดูแล รักษา และจัดการอุทยานฯ ซึ่งรวมถึงเกาะหลีเป๊ะ และได้อนุญาตให้มีการทำการท่องเที่ยวในเกาะหลีเป๊ะรวมทั้งกำหนดจุดจอดเรือให้ สมาคมผู้ประกอบการหลีเป๊ะสามารถใช้ทูนจิกชอว์ลอยน้ำเทียบหน้าชายหาดได้ ตามพระราชบัญญัติอุทยาน แห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรา 18 วรรคหนึ่ง และมาตรา 20 ประกอบกับระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2563 โดยอุทยานแห่งชาติตะรุเตา ได้รับทราบ ข้อตกลงในการแบ่งสรรรายได้ระหว่างผู้ร้องกับผู้ถูกร้องเป็นอย่างดี แต่เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคโควิด 19 คลี่คลายลง ผู้ถูกร้องกลับผูกขาดงานบริการยกกระเปาะและสัมภาระของนักท่องเที่ยวไว้เอง โดยที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตาไม่ได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาทั้งที่เป็นหน่วยงานซึ่งสนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์ ชาวเลอุรักลาไวย์จัดตั้งสหกรณ์ชาวเลบริการท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะ จำกัด

ขณะที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูล มีหน้าที่ในการควบคุมการเดินเรือและกำหนดแนวร่องน้ำ ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช 2456 และอนุญาตให้มีการวางทูนจิกชอว์ลอยน้ำเพื่อบริการนักท่องเที่ยวและกำหนดแนวร่องน้ำในการเข้าท่าเรือและร่องน้ำสัญจรในการเดินเรือ แต่ปรากฏว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูลไม่ควบคุมการเดินเรือรอบเกาะหลีเป๊ะ รวมถึงการบังคับใช้ กฎหมายอย่างเคร่งครัด ทำให้มีผู้ประกอบการบางรายนำเรือสปีดโบตเข้าไปเทียบชายหาดโดยไม่ผ่านทูนจิกชอว์ลอยน้ำ ส่งผลให้ผู้ร้องและกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ไม่สามารถให้บริการยกกระเปาะและสัมภาระของนักท่องเที่ยวและประกอบอาชีพงานบริการนักท่องเที่ยวอย่างเดิมได้

ดังนั้น การที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา และสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูลไม่ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ และอำนาจของตนเองอย่างเคร่งครัดส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ไม่มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพและไม่มีส่วนร่วมในการจัดการและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นกระทำหรือละเลย การกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง สหกรณ์ฯ และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์

ส่วนกรณีที่สมาคมผู้ประกอบการหลีเป๊ะ ได้ยกเลิกข้อตกลงในการแบ่งรายได้ให้กับกลุ่มผู้ร้อง จากการให้บริการยกกระเปาะและสัมภาระของนักท่องเที่ยว โดยอ้างผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์

การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 แม้ต่อมาในปี 2566 การท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะได้ฟื้นตัวมีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ร้องและกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ ซึ่งเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมได้รับประโยชน์จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเกาะหลีเป๊ะและยังไม่สามารถประกอบอาชีพงานบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงยังไม่ได้มีการจัดสรรแบ่งรายได้จากการท่องเที่ยวจากผู้ร้องซึ่งอ้างว่าจะสนับสนุนเฉพาะตัวแทนที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์เท่านั้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องผูกขาดอาชีพงานบริการนักท่องเที่ยวไว้เองและเลือกสนับสนุนเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์บางกลุ่ม จึงเป็นการกีดกันการประกอบอาชีพของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์โดยรวม ซึ่งเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้อง สหกรณ์ฯ และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์

ด้วยเหตุผลข้างต้น กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568 มีมติให้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ดังนี้

(1) มาตรการในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้อุทยานแห่งชาติตะรุเตา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูล และสมาคมผู้ประกอบการเกาะหลีเป๊ะทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร ร่วมกันกับผู้ร้อง สหกรณ์ฯ และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ ในอาชีพงานบริการนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดสรรแบ่งรายได้จากการท่องเที่ยวของเกาะหลีเป๊ะ ทั้งนี้ ผลประโยชน์ที่ได้รับต้องไม่น้อยกว่าหรือเทียบเท่ากับที่ผู้ร้องเคยได้รับมาก่อนเกิดสถานการณ์โควิด 19 นอกจากนี้ให้อุทยานแห่งชาติตะรุเตา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูลกำหนดแนวปฏิบัติ ออกประกาศหรือระเบียบในการควบคุม ป้องกัน เฝ้าระวัง กิจกรรมจากการท่องเที่ยวและกิจกรรมอื่น ๆ รวมถึงการนำเรือทุกประเภทเข้าเทียบชายหาด และบังคับใช้กฎหมายกับผู้ฝ่าฝืนอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ให้ติดประกาศหรือสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการกำหนดแนวปฏิบัติต่าง ๆ ให้ผู้ร้อง สหกรณ์ฯ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ สมาคมผู้ประกอบการเกาะหลีเป๊ะ นักท่องเที่ยว และประชาชนทราบทุกช่องทาง พร้อมทั้งเปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างทันท่วงที รวมทั้งให้กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอุรักลาไวย์ และประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) มาตรการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้อุทยานแห่งชาติตะรุเตานำกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (HRDD) มาใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการของสมาคมผู้ประกอบการเกาะหลีเป๊ะให้เป็นไปตามหลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (UNGPs) รวมทั้งส่งเสริมให้สมาคมผู้ประกอบการฯ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ UNGPs

นอกจากนี้ ให้อุทยานแห่งชาติตะรุเตา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสตูล ร่วมกันศึกษาหาปัจจัยและสาเหตุที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศชายฝั่ง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเกาะหลีเป๊ะ วิธีการป้องกันและแก้ไขผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย และบริหารจัดการให้มีเจ้าหน้าที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการคุ้มครอง บำรุง ดูแล รักษา และการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา

2. กสม. หารื้อหน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำและภัยพิบัติ ถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาเตรียมลงพื้นที่รับฟังความเห็นประชาชนและหน่วยงานในพื้นที่ 5 จังหวัด จัดทำข้อเสนอแนะเชิงระบบ

นายจุมนพล ขุนอ่อน ที่ปรึกษาสำนักงาน กสม. เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 19 – 20 กุมภาพันธ์ 2568 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยนางสาวศยามล ไกยูรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงาน กสม. และคณะทำงานขับเคลื่อนประเด็นสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2568 ประเด็นสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้เข้าพบและประชุมร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรน้ำและภัยพิบัติ ประกอบด้วย กรมชลประทาน สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กรมอุตุนิยมวิทยา คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อหารือเรื่องการบริหารจัดการน้ำและภัยพิบัติท่ามกลางวิกฤติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การหารือร่วมกับหน่วยงานหลายภาคส่วนนี้ สืบเนื่องจาก กสม. ได้ติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือภาวะโลกร้อนในปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง โดยปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และดินถล่มในปีที่ผ่านมาที่ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนในหลายภูมิภาคถือเป็นผลกระทบจากวิกฤติสิ่งแวดล้อมดังกล่าว ซึ่ง กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนมาเป็นระยะเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาประชาชนที่อาจยังไม่ครอบคลุม ทัวถึง หรือเป็นธรรม และระบบการเตือนภัยยังขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นเอกภาพ ดังนั้น กสม. จึงเห็นความจำเป็นของการเข้าหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยได้รับฟังปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน สรุปว่า แม้ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐจะมีฐานข้อมูลจากฐานข้อมูลคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ เทคโนโลยีภาพถ่ายจากดาวเทียม รวมถึงเทคโนโลยีที่สนับสนุนข้อมูลที่คาดการณ์การเกิดภัยพิบัติล่วงหน้าได้แต่ยังมีข้อจำกัดและความทับซ้อนในการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานเพื่อแจ้งเตือนภัยต่อประชาชน ประชาชนจึงเข้าถึงข้อมูลจากหลากหลายแหล่งซึ่งทำให้เกิดความสับสน ทั้งยังมีปรากฏการณ์ข่าวลวง (Fake News) ในโลกออนไลน์ที่เข้ามาเป็นอุปสรรค ขณะที่การบริหารทรัพยากรน้ำเมื่อเกิดภัยพิบัติยังมีข้อจำกัดและช่องว่างของกฎหมายในการบังคับบัญชาสั่งการแต่ละพื้นที่ อีกทั้งการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติในบางกรณียังส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนจากการกักเก็บหรือระบายน้ำไปยังพื้นที่รับน้ำในที่ทำกินของชาวบ้าน เช่น กรณีโครงการบางระกำโมเดล นอกจากนี้ ยังมีปัญหาอื่น ๆ เช่น การจัดทำผังเมืองที่ไม่สอดคล้องกับผังของแหล่งน้ำสาขารายย่อยในพื้นที่ชุมชนด้วย

หลังจากรับฟังข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐส่วนกลางในครั้งนี้แล้ว ระหว่างเดือนมีนาคม - กรกฎาคม 2568 กสม. มีแผนงานลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็นจากประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติน้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภูมิภาครวมทั้งสิ้น 5 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย นราธิวาส พิจิตร โขงเจียม อุบลราชธานี และนครศรีธรรมราช เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล มุมมอง และวิธีการจัดการปัญหาภัยพิบัติด้านน้ำในพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการน้ำและภัยพิบัติ ท่ามกลางวิกฤติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบนฐานสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุมและเป็นระบบโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และจะนำเสนอต่อรัฐบาลต่อไปในเวทีสมัชชาสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2568 ซึ่งมีกำหนดจัดขึ้นในเดือนธันวาคมปีนี้

3. กสม. หนุนคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (HRC) ผลักดันการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิผู้สูงอายุ

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เปิดเผยว่า ปัจจุบันสิทธิและมาตรฐานการครองชีพของผู้สูงอายุเป็นประเด็นที่สังคมให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้น จากสถานการณ์สัดส่วนของผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นทั่วโลก เช่นเดียวกับประเทศไทยซึ่งได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (completed aged society) โดยมีประชากรอายุมากกว่า 60 ปี จำนวนมากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด โดยที่ผ่านมามีข้อหาหรือสำคัญในระดับสากลว่า มาตรฐานและกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่มีอยู่นั้นเพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ และเท่าทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วหรือไม่

กสม. ตระหนักถึงความท้าทายของการเป็นสังคมผู้สูงอายุ และรับทราบถึงช่องว่างของกลไกสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศดังกล่าว จึงสนับสนุนให้มีการกำหนดมาตรฐานสิทธิมนุษยชนสำหรับผู้สูงอายุในตราสารระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันทางกฎหมาย โดยได้รับรองถ้อยแถลงร่วมกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอีก 24 แห่ง ตามที่คณะทำงานว่าด้วยสิทธิของผู้สูงอายุของเครือข่ายพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (GANHRI Working Group of Ageing and the Human Rights of Older Persons: GANHRI WG on HROP) จัดทำ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะทำงานด้านผู้สูงอายุของสหประชาชาติ สมัยที่ 14 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2567 ที่ผ่านมา

ล่าสุด กสม. ในคราวประชุมด้านบริหาร เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2568 ได้มีมติสนับสนุนถ้อยแถลงร่วมของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามที่ GANHRI WG on HROP จัดทำขึ้น เพื่อเน้นย้ำถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ และเรียกร้องให้กลไกสหประชาชาติพิจารณาข้อเสนอแนะให้มีตราสารทางกฎหมายที่มีผลผูกพัน เพื่อจัดการความท้าทายด้านสิทธิมนุษยชนที่ผู้สูงอายุทั่วโลกต้องเผชิญ รวมทั้งลดช่องว่างของกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศด้านสิทธิผู้สูงอายุที่มีอยู่ รวมทั้งเรียกร้องให้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ หรือ HRC มีบทบาทนำในการผลักดันให้เกิดข้อคิดที่เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดทำอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของผู้สูงอายุ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของผู้สูงอายุ องค์กรภาคประชาสังคม และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างแท้จริง โดยร่างถ้อยแถลงร่วมดังกล่าวจะเสนอต่อที่ประชุม HRC สมัยที่ 58 ระหว่างวันที่ 24 กุมภาพันธ์ - 4 เมษายน 2568 ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ซึ่งปัจจุบันรัฐบาลไทยเป็นสมาชิก HRC และมีวาระดำรงตำแหน่งระหว่างวาระปี 2568 - 2570

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

21 กุมภาพันธ์ 2568